

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

И. Каримов, К. Ж. Туленова,
Э. М. Иззетова, И. Хакимов

**«Фалсафа», «Миллий ғоя» ва «Фан методологияси»
фанларидан аспирантлар ҳамда мустақил тадқиқотчилар
учун методик қўлланма**

Тошкент – 2011

Тузувчилар: - ф.ф.д., проф. И.Каримов
ф.ф.д., проф. К.Ж.Туленова
ф.ф.д., проф. Э.М.Иззетова
ф.ф.н., проф. И.Хакимов

Такризчилар – ф.ф.д., проф. Маматов М.
ф.ф.н., проф. Валиева С.И.

Низомий номидаги ТДПУ Илмий Кенгашининг 2011 йил
30-апрелдаги - № 11-сонли қарорига биноан нашрга тавсия
этилган.

МУҚАДДИМА

Миллий мустақиллик йилларида мамлакатимиз тараққиётининг ўзбек модели тамойиллари негизида асрларга тенг бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Жамиятимиз барча соҳаларидаги оламшумул ўзгаришларни жаҳон ҳамжамияти эътироф этмоқда. Ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, фуқаролик жамияти шаклланишига йўл очиш ва бозор иқтисоди муносабатларига босқичма-босқич ўтиш муаммолари халқимиз дунёқарашида тубдан ўзгаришлар бўлиши, эски ақидалардан тамоман воз кечиш, миллий ғоя ва мафкура таъсирчанлигини ошириш ва маънавиятни юксалтиришни тақоза этмоқда. Бунда ижтимоий фанлар алоҳида ўрин тутди. Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганидек, «Кўп асрлик тарихимиз шуни кўрсатадики, инсон дунёқарашининг шаклланишида маърифатнинг, хусусан ижтимоий фанларнинг ўрни бекиёс. Бу жамиятшунослик бўладими, психология ёки иқтисод бўладими – уларнинг барчаси одамнинг интеллектуал камолотга эришувида катта таъсир кучига эга»¹

Ижтимоий воқеликдаги туб ўзгаришлар илмий-тадқиқот ишларига ҳам жиддий ёндошувни, унинг назарий ва методологик жиҳатлари мукамал бўлишини тақозо этади. Ана шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 1993 йил 11/3 рақамли қарорида «Фалсафа ва фаннинг методологик муаммолари» таҳсили бўйича, 2001 йилдаги 014-сонли қарори билан «Фалсафа, миллий истиқлол ғояси ва фан методологияси» дан аспирантлар ва тадқиқотчилар номзодлик имтиҳони топширишлари шартлиги таъкидланди.

Маълумки, ўтган давр мобайнида ижтимоий воқеликдаги ўзгаришлар билан ҳамоҳанг тарзда фалсафий фикрларда, жумладан, миллий ғоя ва мафкура масаласида янгича ёндашувлар вужудга келди. Президент Ислом Каримовнинг **2006 йил 25 августда** «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида» қабул қилган қарори муносабати билан янги структуравий ўзгаришлар, айниқса ёт ғояларга қарши курашда миллий ғоя тарғиботи таъсирчанлигини ошириш масаласи кун тартибига қўйилди.

Ушбу методик қўлланма 2007 йилда нашр этилган матннинг янги таҳрири бўлиб, кейинги йиллардаги ҳаётимизда бўлган ўзгаришлар ҳам имкон қадар эътиборга олиниб, аспирантлар, мустақил тадқиқотчилар ҳамда аспирантурага кирувчилар умумий йўналиш (ориентир) олишлари учун мўлжалланган. Зеро, етарли назарий билим ва илмий методологик ёндошувлар ёш тадқиқотчиларнинг илмий изланишлар олиб боришларида муҳим ўрин тутди.

Қўлланма аспирантурага кирувчиларнинг кириш имтиҳонларини топширишлари ҳамда аспирант ва мустақил тадқиқотчиларнинг номзодлик имтиҳонларидан муваффақиятли ўтишларига ёрдам бериш мақсадида тайёрланди. Зеро, замонга ҳамоҳанг тарзда барча ижтимоий фанлар, жумладан

¹ Ислом Каримов. Миллий истиқлол мафкураси – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир// Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон» нашр., 2000. 504-бет.

фалсафа, миллий ғоя ва фан методологияси фанлари ҳам жамиятда бўлаётган ўзгаришларни ўзида акс эттиради ва айти пайтда ўзи ҳам янада такомиллашиб, мукаммаллашиб боради. Ҳозирги Ноосфера даври ва глобаллашув жараёнида фан тараққиёти инсон турмушининг иқтисодий, сиёсий, маданий, интеллектуал соҳаларида туб ўзгаришлар бўлишини тақоза этмоқда, инсон фаолияти учун тамомила янги муҳит шаклланимоқда. Фан тобора таълим тизимининг барча бўғинларида ҳукмрон мавқега эга бўлиб бормоқда. Бу жараёнда Ватанимиз ва хорижий мамлакатларда тарихан қўлга киритилган билимларга таяниш муҳимдир. Шу сабабли аспирант ва изланувчиларни халқаро стандартлар талабларига мос келадиган олий малакали илмий кадрлар қилиб тайёрлаш, уларда илмий –фалсафий дунёқарашни шакллантириш, фалсафий тафаккур маданиятини такомиллаштириш ва умумлашган фалсафий ҳулосалар чиқариш санъатини эгаллашлари ҳозирги кун учун долзарб масаладир.

Қўлланмада тадқиқотчилар қуйидагиларга алоҳида эътибор қаратишлари таъкидланади:

- фалсафа фанини жаҳон маданияти ва цивилизациясининг муҳим таркибий қисми сифатида ўрганиш;
- фалсафий ғоялар, муаммолар, оқим ва йўналишларни тавсифлашда умуминсоний ва миллий қадриятларнинг уйғунлиги тамойилига амал қилиш;
- хилма-хил фалсафий оқим, таълимот ва турли қарашларни илмий билимлар тизими сифатида ҳолис талқин этиш;
- мавзуларни аниқ шароит ва жараёнлар билан боғлаб тавсифлаш, уларни изоҳлашда умумбашарий ва миллий миқёсдаги далил ва мисолларга таяниш;
- ҳар бир мавзунини Ўзбекистонда амалга оширилаётган туб ислохотлар билан узвий боғлаш ва ҳ.к.

Муҳими, бу жараёнда бирон-бир ғоя, оқим, йўналиш ёки фалсафий таълимотни мутлоқлаштириб, бошқаларининг аҳамиятини камситиш каби «синалган» усулдан воз кечиш ҳамда уларнинг барчасини ҳолис талқин қилиш, фалсафага ўз тадқиқот соҳаси (объекти) ва предметига ҳамда бой категориялар базага эга фан сифатида ёндошиш орқали бирон-бир фалсафий оқим унинг ўрнини эгаллаб, мафкура воситасига айланиши учун имконият қолдирмаслиқдир. Соатлар тақсимоотида «Фалсафа, Миллий ғоя ва Фан методологияси» фанларидан номзодлик имтиҳони учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг **1994 йил 5 майдаги 289-С** сонли буйруғи асос қилиб олинди. Бу буйруқда аспирантлар ва мустақил тадқиқотчилар албатта шу уч фаннинг битта мавзусини танлаб, реферат ёзишлари лозимлиги таъкидланган.

Қўлланмада фалсафа фани қонунлари, категориялари, тушунчалари ва услуб (метод)ларини жиддий ўрганиш тавсия этилади. Ана шундагина тадқиқотчида фалсафий фикрлаш маданияти шаклланади, унинг тадқиқотлари фалсафий умумлашмалар ва ҳулосалар билан мазмунан бойийди, илмий салоҳияти ошади, бинобарин, ижтимоий ҳодисаларга ғайриилмий ёндашувлар йўли тўсилади.

Ушбу методик қўлланма Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Президиумининг 2007 йил 28 июндаги 136/4 сонли қарори билан тасдиқланган «Фалсафа, Миллий истиқлол ғояси ва Фан методологияси» тахсили бўйича аспирант ва тадқиқотчилар учун «Намунавий Дастур» асос қилиб олинган.

Маълумки, фалсафа ва миллий ғоя фанлари дунёқараш мақомига эга бўлгани сабабли, улар табиийётшунослик, техникашунослик, ижтимоий-гуманитар фанлар тадқиқотчилари учун методологик асос бўлиб хизмат қилади. Аспирантлар ва мустақил тадқиқотчилар фалсафа фани категориялари, қонунлари, илмий-фалсафий билиш услуб (метод)ларини чуқур ўзлаштириб, улардан илмий ишларида фойдаланиш малакасини ўзларида ҳосил этганларидагина тайёрлаган диссертациялари ҳозирги юксак талаблар даражасида бўлиши мумкин. Зеро, таълим тизими ҳар доим ёшларга чуқур билим бериш, уларга ғоявий таъсир кўрсатиш, муайян дунёқараш негизида имон-этиқодли кадрлар бўлиб камол топишларига хизмат қилиб келган.

Тадқиқотчиларнинг миллий ғоя ва мафкура доирасида етарли билимга эга бўлишлари уларнинг тадқиқотлари мазмунига ижобий таъсир кўрсатади, бинобарин, ўз тадқиқотлари билан мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга ҳисса қўшадилар. Фан методологияси доирасидаги билимларга таянган ҳолда ҳар бир ихтисослик фанига доир фалсафий муаммоларни англаб олиш орқали тадқиқотчилар ўз ихтисосликлари моҳиятини янада чуқур англаб оладилар.

Тадқиқотчилар илмий ишларга ўзларининг нечоғлик тайёр эканликларини реферат ёзиш орқали намоён эта оладилар. Реферат илмий-ижодий иш сифатида бўлажак олимнинг тадқиқоти учун ҳам назарий, ҳам методологик жиҳатдан тайёргарлик даражасини кўрсатади. Айни чоғда у тадқиқотчининг илмий адабиётлардан ижодий фойдалана олиш малакасини ҳамда муайян мавзу доирасида илмий-фалсафий мушоҳада юрита олиш кўникмаси қай даражада эканини аниқлаш имконини беради.

Тадқиқотчи реферат мавзусини «Фалсафа» кафедрасидан олади. У олган мавзу журналда кайд этилади. Тадқиқотчи имтихондан камида 15 кун аввал рефератнинг мукаммал нусхасини кафедрага топшириши шарт. Чунки рефератларни ўқиш, керак бўлса, тузатиш учун муддат албатта зарур. Акс ҳолда тадқиқотчи имтихонга кира олмай, келгуси йилга қолиши мумкин. Реферат компьютерда ёзилади, ҳажми бир босма табоқ ҳажмида бўлади.

Тадқиқотчидан мавзуни ёритишга илмий-фалсафий ёндашув, мантикий изчиллик, адабиётлардан ўринли фойдаланиш, ғоявий жиҳатдан мукаммаллик, имло ва услубий хатога йўл қўймаслик ҳамда фан ахлоқига катъий риоя этиш талаб қилинади. Зеро бу, диссертация ёзишда керак буладиган кўникма ва малакани тарбиялайди. Шу сабабли имтихонда рефератларга қўйилган баҳолар ҳам инобатга олинади.

Тадқиқотчилар билимлари 100 балли тизимда баҳоланади: тадқиқотчи 86 дан 100 гача балл тўпласа – энг юқори балл («5» аъло), 71 дан 85 баллгача – юқори балл – («4» яхши), 55 дан 70 гача – ўрта балл («3» қониқрали), 54,9 баллдан пасти «2» (қониқарсиз) деб баҳоланади.

Аспирант ва тадқиқотчилар учун
«Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси»
 тахсиллари бўйича ўқув режаси мавзулари

т/р	МАВЗУЛАР	<i>Маъруза</i>	<i>Семинар</i>
I қисм: Фалсафа			
1.	Фалсафанинг фан сифатида шаклланиши, унинг тадқиқот предмети ва функциялари.	2	2
2.	Ноосфера-ақл соҳаси даври: янгича тафаккур тарзи ва дунёқарашга кучли эҳтиёж.	2	2
3.	Фалсафа тарихи	4	4
4.	Антропология ва жамиятнинг шаклланиши.	2	4
5.	Онтология ва унинг илмий-методологик муаммолари.	2	2
6.	Гносеология (онг, руҳият, билиш ва ҳақиқат)	2	4
7.	Фалсафа фани қонунлари	2	4
8.	Фалсафа фанининг жуфт категориялари.	2	6
9.	Методология ва илмий билиш методлари.	4	4
10.	Ўзбекистонда демократик давлат ва фуқаролик жамияти шаклланиши янги босқичда. (Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Олий Мажлиси қонунчилик палатаси ва Сенати қўшма мажлисидаги маърузаси асосида.	2	4
	Жами:	22	36
II қисм: Миллий ғоя ва мафкура			
1.	Ноосфера даврида тарафкашлик мафкурасининг ғайриинсоний моҳияти.	2	2
2.	Ҳозирги дунёнинг мафкуравий манзараси.	2	2
3.	Миллий ғоянинг тарихий ва фалсафий илдизлари.	2	4
4.	Миллий мафкура Ўзбекистон халқини ғоявий жипслаштириш ва мустақиллигини мустаҳкамлаш омили сифатида.	2	2
5.	Ғояга қарши ғоявий кураш олиб бориш тамойили ва ғоявий иммунитетни шакллантириш муаммоси.	2	4
6.	Ёшларда миллий ғурур, ифтихор ҳис-туйғуларини ривожлантиришда миллий мафкуранинг ўрни.	2	2
7.	Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир ўтказишдаги ўрни.	2	4

8.	Аҳолига ғоявий таъсир ўтказиш воситалари, шакллари ва усуллари.	2	4
	Жами:	16	24
III қисм: Фан методологияси			
1.	Фан, фалсафаси.	2	2
2.	Фаннинг вужудга келиши ва тараққиёт босқичлари.	2	2
3.	Фаншунослик, унинг предмети ва структураси.	2	2
4.	Фан ва дин муносабатларидаги янгича ёндашувлар.	2	2
5.	Фаннинг гносеологик муаммолари.	2	2
6.	Фалсафа, социология ва фан социологияси.	2	2
7.	Фан, сиёсат ва мафкура.	2	2
8.	Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.	2	2
	Жами:	16	16
	Жами:	56	70

1-намуна

Реферат тайёрлаш тартиби

Реферат ёзишда унинг титул varaқасига алоҳида эътибор бериш лозим. Титул varaқасини қуйидагича шаклда бўлиши тавсия этилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта
махсус таълим вазирлиги
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университети

«Фалсафа» кафедраси

РЕФЕРАТ

Мавзу: «Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: унинг ижобий
ва салбий оқибатлари»

Бажарди: С.Аҳмедов
2-йил аспиранти (тадқиқотчиси)
Мутахассислик: Тарих

Тошкент-2011 йил

2-намуна:

Рефератнинг 2-саҳифаси (3-бети)да унинг мавзуси ва ишнинг режаси қуйидагича тартибда ифодаланади (мисол учун):

Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: унинг ижобий ва салбий оқибатлари.

Режа:

Кириш.

I боб. _____

1.1. _____

1.2. _____

II боб. _____

2.1. _____

2.2. _____

Хулоса.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати.

3-намуна:

Фойдаланилган адабиётлар рўйхатини тузиш тартиби:

- а) расмий манбаълар;
 - б) фалсафа фани классиклари;
 - в) монографиялар;
 - г) дарслик ва ўқув қўлланмалар;
 - д) тўпламлар;
 - ж) журнал ва газеталардан олинган илмий мақолалар;
 - к) диний адабиётлар;
 - л) мультимедия иловалари;
 - м) Интернет сайти.
- Адабиётлар рўйхати 20 тадан кам бўлмаслиги керак.

**«Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси»
курслари бўйича номзодлик имтиҳони топширувчилар
учун имтиҳон саволлари.**

I. Фалсафа фани буйича

1. Илмий-фалсафий дунёқараш ва унинг ижтимоий тараққиётга таъсири.
2. Ўзбекистонда фалсафани фан сифатида ўрганиш зарурати.
3. Фалсафада миллийлик ва умуминсонийлик муносабатлари.
4. Жаҳон фалсафаси тараққиётида Марказий Осиё мутафаккирларининг тутган ўрни.
5. Фалсафанинг жамият тараққиётидаги ўрни.
6. Фалсафанинг бошқа фанларга таъсири, унинг дунёқарашлик ва методологик аҳамияти.
7. Ҳозирги даврда Ўзбекистонда илмий-фалсафий дунёқарашни шакллантириш муаммолари.
8. Каримов. И.А. ижтимоий-фалсафий билимларнинг янги тизимини яратиш зарурати тўғрисида.
9. Фалсафанинг инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни, унинг вазифалари.
10. Фалсафий дунёқараш ва фалсафий тафаккур.
11. Марказий Осиёдаги энг қадимги фалсафий қарашлар.
12. «Авесто» тарихий-фалсафий ёдгорлик сифатида.
13. Хинд фалсафаси: Ведалар ва упанишадалардаги фалсафий қарашлар.
14. Қадимий Хитой фалсафаси: конфуцийчилик ва даосизм.
15. Антик дунё фалсафаси: асосий хусусиятлари ва жаҳон фалсафаси ривожига таъсири.
16. Юнонистон фалсафасининг классик даври: Сукрот, Афлотун, Арасту.
17. Марказий Осиё, Шарқ ва антик дунё фалсафасининг ўзаро алоқадорлиги ва бир-бирига таъсири.
18. Ал-Фарғоний ва унинг жаҳон фалсафасидаги тутган ўрни.
19. Форобий ва унинг жаҳон фалсафасида тутган ўрни.
20. Беруний ва жаҳон фани.
21. Ибн Синонинг илмий-фалсафий қарашлари.
22. Мирзо Улугбек ва унинг илмий мероси.
23. Тасаввуф ва комил инсон тарбияси муаммоси.
24. Соҳибқирон Амир Темурнинг «Темур тузуклари» да илгари сурилган ғоялар.
25. Алишер Навоийнинг адабий-фалсафий мероси ва фалсафий қарашлари.
26. Бобур ҳаёти ва ижоди. «Бобурнома» ва унинг аҳамияти.
27. Европа Уйғониш даври фалсафаси: Ж.Бруно, Н.Коперник.
28. Европа Янги давр фалсафаси: Ф.Бэкон, Т.Гоббс, В.Спиноза Ж.Локк.
29. XVIII аср француз фалсафаси ва маърифатчилиги.
30. Немис классик фалсафаси: И.Кант, Гегель, Л.Фейербах.
31. XVII-XVIII асрларда юртимизда шаклланган ижтимоий-сиёсий ва фалсафий фикрлар.
32. Туркистонда XIX аср охирлари ва XX аср бошларидаги фалсафий қарашлар.

33. Туркистонда жадиличлик ҳаракати: Бехбудий, Мунаввар қори, Фитрат, Чўлпон, А.Қодирий, А.Авлоний.
34. Собиқ иттифоқ ва тоталитаризм даври фалсафаси: хулоса ва сабоқлар.
35. Ҳозирги замон жаҳон фалсафаси: асосий таълимотлар ва йўналишлар.
36. Позитивизм фалсафаси: Пирс, Жеймс, Дьюи.
37. Экзистенциализм таълимоти: Кьеркегор, Сартр. Камю ва б.
38. Ғарб мамлакатларида жамият фалсафаси ва социология (О.Конт Сорокин, Поппер, Зиммел, Дерендорф, Парсонс ва б.).
39. XXI аср бошларида фалсафа ва унинг истиқболлари.
40. И.А.Каримов истиқлол даври фалсафаси ҳақида.
41. Тараққиёт тўғрисидаги фалсафий қарашлар.
42. Диалектика, метафизика, синергетика-оламни илмий билиш услублари. Билишнинг догматик, софистик ва эклектик услубларининг тарихан чекланганлиги.
43. Диалектик зиддиятчилик қонуни.
44. Инкорни инкор қонуни.
45. Микдор ва сифат ўзгаришларининг ўзаро ўтиш қонуни.
46. Фалсафий категориялар: бутун ва қисм, система, структура, элемент; айримлик, хусусийлик ва умумийлик.
47. Моҳият ва ҳодиса, мазмун ва шакл категориялари.
48. Сабаб ва оқибат; зарурият ва тасодифият категориялари.
49. Имконият ва воқелик категорияси.
50. Фалсафада одам-олам муносабатлари тушунчаси.
51. Борлиқ тушунчаси ва унинг моҳияти. Борлиқ шакллари.
52. Материя тушунчаси. Дунёнинг моддий бирлиги.
53. Ҳаракат тушунчаси. Ҳаракатнинг асосий шакллари.
54. Ҳазо ва вақт тушунчаси, унинг ўзаро боғлиқлиги.
55. Табиат, унинг фалсафий мазмуни.
56. Фалсафада ҳаётнинг маъноси масаласи.
57. «Табиат – жамият – инсон коэволюцияси» муаммоси.
58. Экологик онг. Экологик тарбия.
59. Фалсафада онг ва руҳият муаммоси.
60. Инсон онгининг табиий ва ижтимоий жihatлари: инъикос, ҳиссиёт, тасаввур, ирода, тафаккур, туйғулар, онглилик, онгсизлик муаммолари.
61. Информацион портлаш ва ахборот дунёсининг глобаллашуви муаммолари.
62. Индивидуал ва ижтимоий онг, уларнинг ўзаро муносабати.
63. Фалсафада билиш муаммоси.
64. Билишнинг босқичлари ва шакллари.
65. Билим. Илм. Ҳақиқат. Уларнинг фалсафий талқини.
66. Фалсафада қонун тушунчаси. Қонун ва қонуният.
67. Фалсафа ва фанда ҳақиқат муаммоси.
68. Ноосфера – Ақл соҳаси даври, одамзотнинг Она-табиат олдидаги маъсулияти.
69. Глобаллашув жараёни, унинг ижобий ва салбий оқибатлари.

- 70.«Оммавий маданият» ва миллий маданият, улардаги умумийлик ва тафовут.
- 71.Инкор категорияси. Ворислик масаласи.
- 72.Микдор, сифат, меъёр категориялари, улардаги ўзаро боғлиқлик.
- 73.Фалсафа фанининг тадқиқот объекти, предмети ва вазифа(функция)лари.
- 74.Фазо ва вақт материянинг яшаш шакли.
- 75.Табиатнинг фалсафий тушунчаси. «Иккинчи табиат».
- 76.Экологик муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари.
- 77.Айният ва тафовут категорияси.
- 78.Зиддият ва қарама-қаршилик категориялари, улардаги умумийлик ва айримлик.
- 79.Инсоннинг ўзини-ўзи англаш муаммоси.
- 80.Миллат ва миллий ўзликни англаш.
- 81.Илмий билишнинг эмпирик даражаси, унда қўлланиладиган услублар. (метод)лар.
- 82.Илмий билишнинг назарий даражаси ва унда қўлланиладиган услуб(метод)лар.
- 83.Инсонда табиийлик ва ижтимоийлик. («Одам» ва «инсон» тушунчаларининг фалсафий мазмуни).
- 84.Одамзотнинг пайдо бўлиши ва эволюцион тараққиёти ҳақида ҳозирги замон фанлари.
- 85.Жамият ўзини-ўзи ташкилловчи, ўз-ўзини ривожлантирувчи тизим, унда инсон омилининг ўрни.
- 86.Индивид ва шахс тушунчалари, улардаги умумийлик ва тафовут.
- 87.Инсонда танлов эрки муаммоси.
- 88.Тарихий жараёнларнинг субъекти ва ҳаракатлантирувчи кучлари.
- 89.Ўзбекистоннинг мустақил тараққиёт йўли ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Тараққиётнинг “ўзбек модели”.
- 90.Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ва тараққиётнинг раво йўлини аниқлашда фалсафа фанининг ўрни.
- 91.Маънавиятнинг фалсафий тушунчаси. (Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият-енгилмас куч” асари асосида).
- 92.Маданият ва цивилизация, уларнинг алоқадорлиги.
- 93.Фалсафанинг фан сифатида шаклланиши ва тараққиёт босқичлари.
- 94.Қадриятлар, уларнинг жамият ҳаётидаги ўрни.
- 95.Фалсафада ҳақиқат муаммоси.Ҳақиқат мезонлари.
- 96.Билиш. Илмий билиш.
- 97.Ижтимоий онг, унинг тузилиши. Ижтимоий онг даражалари ва шакллари.
- 98.Онгнинг моҳияти. Онг ва руҳият.
- 99.Марксча фалсафа: унинг қадрланиш ва қадрсизланиш сабаблари.
100. Ҳозирги замон жаҳон фалсафаси: асосий таълимотлар ва йўналишлар.
101. Илмий-техника инқилоби, унинг оқибатларини фалсафий англаш.

102. XXI асрда Ўзбекистон тараққиётининг асосий йўналишлари ва хусусиятлари (Президент И.А.Каримовнинг маърузалари асосида).
103. Мамлакатни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти шаклланишининг устивор вазифалари.(Президент И.А.Каримов маърузалари асосида)
104. Жаҳон молиявий иқтисодий инқирозга қарши чоралар дастурини амалга оширишда тараққиётнинг «Ўзбек модели» тамойилларининг ўрни ва аҳамияти.
105. Иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш, техник, технологик янгилаш – Ўзбекистонда бозор иқтисодиёти муносабатларини чуқурлаштириш ва халқ фаровонлигини оширишнинг муҳим омили.
106. Миллий маданиятнинг барқарор ривожини таъминлаш – оммавий маданият салбий таъсирини олдини олишнинг муҳим шarti.
107. Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилишда Ўзбекистон экологик ҳаракатининг ўрни.
108. Фуқаролик жамияти институтлари. Маҳалла, нодавлат, ноижорат ташкилотлар.
109. Оммавий ахборот воситалари фаолиятини эркинлаштириш, Интернет тармоғига кириш имкониятларини кенгайтириш – жамиятдаги янгилашниш ва тараққиётнинг муҳим омили.
110. Сиёсий партиялар фаолиятини кучайтириш – кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш омили сифатида.
111. Глобаллашув. Молиявий иқтисодий глобаллашувнинг моҳияти. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг Ўзбекистонга таъсирини бартараф этиш чора-тадбирлари.
112. Мамлакатимизда шаклланаётган эркин фуқаролик жамияти.
113. Ўзбекистон Конституцияси демократик тараққиёт ва фуқаролик жамиятини барпо этишнинг ҳуқуқий пойдевори.
114. Ҳозирги замоннинг умумбашарий муаммолари.
115. Мамлакатимизда демократик ислохатларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси (Президент И.А.Каримов маърузаси асосида “Ozbekiston ovozi” газетаси, 13-ноябрь 2010-йил).
116. Давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштириш (Президент И.А.Каримов маърузаси асосида “Ўзбекистон Овози”газетаси, 2010-йил 13-ноябрь).
117. Суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ этиш – одил судловни таъминлаш йўлидаги кенг кўламли тадбир (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
118. Ўзбекистонда сайлов ҳуқуқи эркинлигини таъминлаш ва сайлов қонунчилигини ривожлантириш масаласи (Президент И.А.Каримов ...).
119. Фуқаролик жамияти институтларини шакллантириш ва ривожлантириш (Президент И.А.Каримов....).
120. Демократик бозор ислохотларини ва иқтисодиётини либераллаштиришни янада чуқурлаштириш (Президент И.А.Каримов).

121. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси демократик ислохотларни ўтказиш ва чуқурлаштириш хизматида (Президент И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг 18 йиллиги муносабати билан қилган маърузаси асосида.).
122. 2011йил- кичик бизнес ва тадбиркорлик йили, ундан кўзланган мақсадлар (Президент И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг 18 йиллиги муносабати билан қилган маърузаси асосида.).

II. Миллий ғоя фани бўйича

1. Инсоният тарихида гоёларнинг ўрни.
2. Миллий ғоя миллат тафаккурининг маҳсули сифатида.
3. Мафкура тушунчаси ва унинг моҳияти.
4. Мафкура ва ижтимоий фикр, уларнинг ўзаро алоқадорлиги.
5. Миллий ғоянинг тарихий илдизлари.
6. Миллий ғоя таъсирчанлигини оширишда, улкан ақл-заковат, истеъдод эгалари меросидан ижодий фойдаланиш масаласи.
7. Ноосфера даврида миллий ғоя ва мафкура аҳамиятининг ортиб бориши.
8. Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир кўрсатиш имкониятлари.
9. Аҳолига ғоявий таъсир кўрсатиш воситалари, шакллари ва услублари.
10. Халқаро майдонда ғоявий ва информацион курашнинг кучайиб бораётгани.
11. Ҳозирги мураккаб ва таҳликали замонда маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш.
12. Ёшларимизни турли ғоявий хуружлардан химоя қилиш муаммоси.
13. Республика маънавият ва маърифат кенгашининг фаолияти ва таркибий тузилишини қайта кўриб чиқиш – замон талаби.
14. Мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботини кучайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар.
15. Республика маънавият тарғибот маркази ва унинг олдидаги вазифалар.
16. Алишер Навоий қарашларида миллий ғоянинг акс этиши.
17. Тасаввуф илгор ғояларининг миллий ғояни бойитувчи жихатлари.
18. Инсоният тарихида бунёдкорлик (эзгулик) ва вайронкор (ёвузлик) ғояларининг ўзаро кураши.
19. Соhibқирон Амир Темурнинг бунёдкорлик гоёлари, уларнинг миллий давлатчилигимиз тарихидаги ўрни.
20. Бузғунчи ғояларнинг гайриинсоний моҳияти.
21. Диний ақидапарастлик тинчлик ва тараққиётга таҳдид сифатида.
22. Президент И.А.Каримовнинг 2006 йил 25 августдаги «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги фармони ва унинг ғоявий тарбиядаги ўрни.
23. Инсоният тарихида мафкуралар, уларнинг йўналишлари.
24. Мафкуранинг диний ва илмий-фалсафий илдизлари.

25. Турли динларда (хиндуизм, иудаизм, конфуцийчилик, зардўштийлик) миллий ғояларнинг ўзига хос ифодаланиши.
26. Олам, унда одамнинг ўрни тўғрисидаги масалага турли ёндашувлар ва уларнинг ғоявий асослари.
27. Атеизм ва теизм мафкуралари, уларнинг ўзига хос хусусиятлари.
28. Мафкуравий ақидапарастликнинг ижтимоий тараққиёт ва инсон камолига заволи.
29. Космополитизм ғоясининг моҳияти, хусусиятлари.
30. Тинчлик, тараққиёт ва адолат ғояларининг инсоният ва миллатлар ҳаётидаги ўрни.
31. Миллий ғояда инсонпарварликнинг акс этиши ва унинг жамият аъзоларини бирлаштирувчилик функцияси.
32. Ғоявий заифлик ва беқарорликнинг миллий бирдамлик ва миллатлараро тотувликка зарарли таъсири.
33. Собиқ коммунистик тузум мафкурасининг мустабидлик табиати ва унинг миллий онг ривожига салбий таъсири.
34. Президент И.А.Каримовнинг “фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, , жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш” ҳақидаги таълимоти ва унинг аҳамияти.
35. Миллий мафкуранинг фалсафий илдизлари.
36. Миллий мафкуранинг тарихий илдизлари.
37. Миллий мафкуранинг диний илдизлари. Дунёвий ва диний ғояларнинг маънавиятни қарор топтиришдаги ўзига хос роли.
38. Фикрлар ва қарашлар хилма-хиллиги (плюрализм) миллий мафкуранинг муҳим хусусияти сифатида.
39. Мафкурадан кўзланадиган асосий мақсадлар ва жамият аъзоларини шу мақсадлар йўлида ғоявий бирлаштириш функцияси.
40. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. Мафкура полигонларининг ядро полигонларидан ҳам кучлироқ бўлиб бораётганлиги.
41. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: сабаблари ва оқибатлари.
42. Ҳозирги даврда геосиёсий мақсадлар ва уларда мафкуравий сиёсатнинг акс этиши.
43. Жаҳон майдонларини мафкуравий жихатдан бўлиб олишга уринишлар ва уларнинг оқибатлари.
44. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнлар: асосий хусусиятлари ва йўналишлари.
45. Ижтимоий тараққиётнинг ўзбек модели, унда миллий ғоянинг акс этиши.
46. Ўзбекистоннинг жаҳондаги ўрни ва нуфузининг ошиб боришида миллий мафкуранинг ўрни.
47. «Ғоявий бўшлиқ», унинг жамият ҳаётига зарарли таъсири.
48. “Ғоявий иммунитет”, унинг ёт ва зарарли ғояларга қарши курашдаги ўрни. Ғоявий иммунитетни шакллантириш йўллари, воситалари шакллари.
49. Миллий мафкуранинг тарихий вазифаси.

50. Миллий мафкуранинг миллий ва умумбашарий қадриятларга таяниши.
51. Юксак маънавиятни қарор топтириш—давр талаби (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).
52. Маънавиятни шакллантирадиган асосий мезонлар (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).
53. Глобаллашув жараёнлари ва ғоявий таҳдидлар (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).
54. Миллий мафкурада “Комил инсон” ғояси.
55. Миллатлараро тотувлик ва динлараро бағрикенглик (толерантлик) миллий мафкуранинг асосий тамойиллари сифатида.
56. Миллий ғоя моҳиятини ёшлар онги ва руҳиятига сингдиришда таълим тизимининг ўрни.
57. Маданий-маърифий муассасаларнинг миллий ғояни тарғиб этишдаги ўрни.
58. Оила мафкуравий ижтимоий институт сифатида.
59. Оммавий ахборот воситалари миллий ғояни тарғиб қилишнинг муҳим омили.
60. Инсон, унинг ҳуқуқ, эркинликлари ва манфаатлари – олий қадрият.
61. Инсоният тарихида ғояларнинг ўрни.
62. Миллий ғоя ва мафкура фанининг предмети, мақсади ва вазифалари.
63. Моддий ва маънавий ҳаёт ўртасидаги диалектик алоқадорлик (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).
64. Миллий ғояни инсон онги ва қалбига сингдириш услублари, шакллари, воситалари.
65. Муайян дунёқараш билан боғлиқ маънавиятни қарор топтиришда мафкуранинг ўрни.
66. Мафкураларнинг ижтимоий ҳаётдаги асосий функциялари, мақсадлари.
67. Тинчлик, тараққиёт ва адолат ғояларининг инсоният ва миллатлар, халқлар ҳаётидаги ўрни.
68. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”, уни ҳаётга татбиқ этишда миллий мафкуранинг ўрни.
69. Миллий ғояни миллий ўзликни англашдаги роли.
70. Миллий ғоя – халқ ишончи ва эътиқоди.
71. Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият-енгилмас куч» асарида Миллий мафкура Бош ва асосий ғояларига янгича муносабат.
72. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва ундан чиқиш йўллари. (Президент И.А.Каримов асари асосида).
73. Ватан тараққиёти ва халқ фаровонлигини янада юксалтириш пировард мақсадимиз. Президент И.А.Каримов маърузаси асосида. («Халқ сўзи», 2010 й. 30 январь).
74. «Баркамол авлод йили» Давлат дастурининг мазмун моҳияти. («Халқ сўзи», 2010 й 28 январь).

III. Фан методологияси фани бўйича

1. Фан, фалсафа ва мафкура.

2. Фаннинг пайдо бўлиши ва ривожда Шарқ ва Ғарбнинг роли.
3. Фан тараққиётининг асосий давлари.
4. XXI аср фани; янги уфқлар ва муаммолар.
5. Ҳозирги замон фани ривождаги хусусиятлар: математикалашув, кибернетикалашув, компьютерлашув.
6. Фаншунослик, унинг предмети ва структураси.
7. Фаннинг умумий методологияси.
8. Фалсафа, социология ва фан социологияси.
9. Фан ва сиёсат.
10. Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.
11. Мумтоз (классик) ва ҳозирги замон фанининг ўзига хос хусусиятлари.
12. Фаннинг азалий мавзулари: олам, табиат, ҳаёт, инсон, жамият.
13. Фан янгиликлари ва илмий кашфиётларидан инсоният манфаати учун фойдаланиш муаммоси.
14. Фаннинг илмий-мантикий ва гносеологик муаммолари.
15. Фан мантиғи масалалари.
16. Фанда ижод муаммоси.
17. Кашфиётларнинг фандаги ўрни.
18. Фанда аксиологик муаммолар. Илмий қадриятлар.
19. Илмий билиш ва унинг ўзига хос хусусиятлари.
20. Фан методологияси муаммолари. Методология турлари: фалсафий, умум илмий, махсус илмий.
21. Олимнинг ахлоқий қадриятлари.
22. Фан ижод маҳсули сифатида.
23. Илмий кашфиётларнинг фан тараққиётидаги ўрни.
24. Араб-мусулмон оламида Уйғониш даври, унинг фан ривожда тутган ўрни.
25. Илмий билишда рационаллик ва иррационаллик.
26. Техника тушунчаси. Технологик концепциялар, уларнинг моҳияти.
27. Илмий тил ва унинг фандаги ўрни.
28. Фанда сунъий тил ва унинг аҳамияти.
29. Илмий ахборотларнинг глобаллашув муаммолари.
30. Фан тараққиётида дифференциация ва интеграция.
31. Илмий тадқиқотларда фалсафа фанининг роли.
32. Илмий методлар классификацияси.
33. Фан парадигмалари тушунчаси. Унинг ўзгариб бориши ҳақидаги концепциялар.
34. Илмий гипотеза ва башорат, уларнинг илм-фан ривождаги ўрни.
35. Тафаккур услуби, илмий тафаккур услуби.
36. Олам қонунларини фан тилида ифодалаш масаласи. Динамик ва статистик қонунлар.
37. Ғарбий Оврупо Уйғониш даври ва фаннинг мустақил тараққиёт йўлига кириб олиши.

- 38.Дунёнинг илмий манзараси тушунчаси. ХХІ асрда дунёнинг янги илмий манзараси.
- 39.Фанда устоз ва шогирдлик муносабатлари тарихи ва унга муносабат.
- 40.Фан ва жамиятни инсонпарварлаштириш муаммолари.
- 41.Фалсафий тафаккур услуги ва унинг шакллари.
- 42.Фан методологияси. Фалсафий методология тушунчаси. Фалсафанинг фан тараққиётидаги ўрни.
- 43.Фан ва жамият.
- 44.Синергетика фанлараро тадқиқот услуги сифатида.
- 45.Фан методологиясида тафаккур тарзи масаласи.
- 46.Чизиқли ва чизиксиз, жараёнлар, уларнинг хусусиятларини ўрганиш муаммоси.
- 47.Синергетика: “система”тушунчаси, очик ва ёпиқ системалар.

Аспирант ва тадқиқотчилар учун «Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси» фанларидан реферат мавзулари

1. Фалсафий тафаккур услуги, унинг ўзига хос жиҳатлари.
2. Дунёқараш ва ижтимоий тараққиёт диалектикаси.
3. Ўзбекистон истиқлоли ва ижтимоий тараққиёт концепцияси.
4. Кучли давлатдан кучли жамиятга ўтиш концепцияси: фалсафий таҳлил.
5. Фазо ва вақт материянинг яшаш шакли.
6. Мотурудийнинг фалсафий қарашлари.
7. Миллий ғоя ва мафкура: маъно ва моҳияти.
8. Жамият ривожига миллий ғоя ва мафкуранинг ўрни.
9. Фалсафа, миллий ғоя ва мафкура, улар ўртасидаги ўзаро алоқадорлик.
- 10.Кўп миллатли давлатда миллий ғоя ва мафкуранинг ўрни ва аҳамияти.
- 11.Мустақиллик, демократия ва мафкура: ўзаро таъсир.
- 12.Ўзбекистон мустақиллиги ва фалсафага фан сифатида ёндашув муаммоси.
- 13.Давлат ва жамият қурилишида фалсафий қарашларнинг ўрни.
- 14.Марксча фалсафа: унинг кадрланиш ва кадрсизланиш сабаблари.
- 15.Мустақиллик даври фалсафасининг хусусиятлари.
- 16.Фикрлар хилма-хиллиги (плюрализм) ва фалсафа фани.
- 17.Мустақилликнинг назарий ва фалсафий асослари.
- 18.Инсон ва унинг жамият ҳаётидаги ўрни.
- 19.“Одам” ва “Инсон” тушунчаларининг фалсафий маъноси .
- 20.Индивид ва шахс: фалсафий таҳлил.
- 21.Мифология, дин ва фалсафа-ўртасидаги тарихий алоқадорлик
- 22.Глобаллашув жараёнида фалсафий дунёқарашнинг ўрни.
- 23.Инсоннинг ўзини-ўзи англаши ва унинг моҳияти.

24. Давлат ва жамият ривожда фалсафий билимларнинг зарурлиги.
25. Фаннинг қадриятли жихатлари.
26. Фундаментал ва амалий фанларнинг ижтимоий-маданий детерминацияси.
27. Аҳмад Яссавийнинг диний-фалсафий қарашлари.
28. Баховутдин Нақшбандийнинг диний- фалсафий қарашлари.
29. Нажмиддин Кубронинг диний- фалсафий қарашлари.
30. Абу Наср Форобийнинг фалсафий таълимоти.
31. Амир Темурнинг ижтимоий-фалсафий қарашлари.
32. Амир Темур давлат ва жамиятни бошқариш тамойиллари тўғрисида.
33. Марказий Осиё халқларининг фалсафий қарашлари.
34. Ҳозирги замон илм-фан ривож ва она табиат тақдири масаласи.
35. Табиат – жамият – инсон коэволюцияси муаммоси.
36. Табиатнинг Ноосфера босқичи.
37. Тарих фалсафаси.
38. Техника фалсафаси.
39. Иқтисод фалсафаси.
40. Сиёсат фалсафаси.
41. Жамият ва экологик онг муаммолари.
42. Миллий ўзини-ўзи англаш муаммоси.
43. Шахс эркинлиги ва масъулияти.
44. Шахснинг жамиятдаги ўрни.
45. Инсоннинг фаоллиги муаммосига фалсафий ёндашув.
46. Инсон ва маънавий эҳтиёжлар.
47. Комил инсон тушунчаси ва ундан ижодий фойдаланиш муаммоси.
48. Шарқ фалсафий қарашларида комил инсон тушунчасига муносабат.
49. 2011 йил – Кичик бизнес ва тадбиркорлик йили.
50. Фуқаролик жамияти шаклланишида инсон омили.
51. Демократия ва унинг моҳияти. Демократиянинг турлича талқини (Ислом Каримовнинг 2010-йил 12-декабрдаги маърузаси асосида).
52. Демократияни зўравонлик йўли билан экспорт қилиш майлларини танқид.
53. Маънавият ва унинг жамиятдаги ўрни.
54. Ўзбекистон ривожланишининг маънавий ва ахлоқий негизлари.
55. Умумбашарий муаммоларнинг фалсафий тахлили.
56. Инсон ва умумбашарий муаммолар.
57. Инсон яшашининг маъноси масаласи.
58. Инсондаги биологик ва ижтимоий жихатлар.
59. Фан-техника тараққиёти ва дизайн.
60. Фан этикаси.
61. Фуқароларининг ўзини-ўзи бошқариши ва фуқаролик жамияти.
62. Фалсафа фанининг жамият тараққиётида тутган ўрни.
63. Фалсафада онг муаммоси.
64. Инсон рухий олами ва жамият ривож.
65. Жамият ривож тўғрисида турли фалсафий қарашлар.

66. Мустақилликни мустаҳкамлашнинг назарий-фалсафий масаласи.
67. Бозор муносабатлари шароитида инсон омили.
68. «Индивидуализм»нинг фалсафий тахлили.
69. Ўзбекистон: - ижтимоий тараққиёт истиқболлари.
70. Жамиятга «формацион ёндашув»нинг ғайриилмий моҳияти.
71. Мафкура яккахокимлигининг салбий оқибатлари.
72. Жамият ривожига моддийлик ва маънавийлик.
73. Шахс фаолиятида моддийлик ва маънавийликнинг ўзаро муносабати.
74. Жамият истиқболи ва гуманизм.
75. Ҳозирги жамиятнинг ижтимоий таркиби. Мулкдорлар синфи.
76. Ижтимоий тараққиётга цивилизацион ёндашув.
77. Инсон фаоллиги ва тафаккур тарзининг ўзаро алоқадорлиги.
78. Мустақиллик, инсон онги ва тафаккуридаги ўзгаришлар.
79. Ижтимоий манфаатлар тушунчаси. Ижтимоий манфаатлар уйғунлигини таъминлаш.
80. Мафкурада миллийлик ва умуминсонийлик.
81. Миллий ғоянинг тарихий шакллари ва кўринишлари.
82. Миллий ғоянинг давлатлар тақдирига таъсири.
83. Миллий ғоядаги фикрлар ва қарашлар ранг-баранглиги.
84. Инсоният тарихида мафкурадан кўзланган мақсадлар.
85. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси.
86. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: ижобий ва салбий оқибатлари.
87. Жаҳон майдонларини мафкуравий жиҳатдан бўлиб олишга уринишлар.
88. Геосиёсат ва мафкура.
89. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнлар.
90. Ёт ва зарарли ғояларга қарши «ғоявий иммунитет»ни шакллантириш муаммолари.
91. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда таълим ва тарбиянинг ўрни.
92. Миллий мафкуранинг шаклланишида фаннинг роли.
93. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда адабиёт ва санъатнинг роли.
94. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда оиланинг роли.
95. Жамият ривожига ворислик ва тадрижийлик.
96. Жамият барқарорлигида _ан_ мет фанининг роли.
97. Инсон фаоллигининг ошишида дунёқарашнинг ўрни.
98. Ўзбекистонда ислохотларни амалга оширишда инсон омили.
99. Жамият ривожига илмий башоратнинг ўрни.
100. XXI аср _ан_: истиқболи ва муаммолари.
101. Илмий ахборотнинг глобаллашуви муаммолари.
102. Илмий-техника инқилобининг моҳияти ва гуманистик имкониятлари.
103. Ўзбекистон ижтимоий тараққиётида илм-фаннинг ўрни.
104. Ҳозирги замон _ан_ ва умумбашарий муаммолар.
105. Инсон ҳаёт маъносини англашида илмий дунёқарашнинг ўрни.
106. Синергетика фанлараро билиш услуби сифатида.
107. Олимнинг ахлоқий қадриятлари.

108. Фаннинг ижтимоий-гуманистик функциялари.
109. Табиат ва инсон уйғунлигини таъминлашда илм-фаннинг роли.
110. Илмий тадқиқотларда фалсафанинг роли.
111. Илмдан ташқариги билимлар ва уларнинг шакллари.
112. Табиий-илмий ва ижтимоий-гуманитар билиш: ўхшашлиги ва фарқлари.
113. Илмий методлар классификацияси.
114. Онг ва онгсизлик, уларнинг муносабати.
115. Маданият ва унинг жамият ҳаётидаги ўрни.
116. Қадриятлар, уларнинг инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни.
117. Фан, фалсафа ва мафкура, улар ўртасидаги диалектик алоқадорлик.
118. Фан тараққиётининг асосий давлари.
119. XXI аср _фани: уфқлар ва муаммолар.
120. Ҳозирги замон фани ривожига хусусиятлари: математикалашув, кибернетикалашув, компьютерлашув.
121. Ижод, илмий ижод.
122. Фан ва сиёсат.
123. Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.
124. Мумтоз (классик) ва ҳозирги замон фанининг ўзига хос хусусиятлари.
125. Модернизация ва глобаллашув тушунчаларнинг фалсафий таҳлили
126. XXI асрнинг долзарб (актуал) муаммолари (Козволюция виртуаллик, клонлаштириш, ноосфера (Ақл соҳаси))
127. Герменевтика ва унинг эволюцияси асосий босқичлари.
128. Ўзбекистонда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантиришда фаннинг роли.

Аспирантурага кировчилар учун «Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси», «Илмий ижод методологияси» курслари бўйича саволлар.

I. Фалсафа фани бўйича

1. Фалсафа фан сифатида. Унинг асосий функциялари.
2. Дунёқараш, унинг турлари.
3. Қадимги Миср ва Бобилдаги фалсафий қарашлар.
4. Қадимги Хиндистон ва Хитой фалсафаси.
5. Антик давр фалсафаси, унинг ўзига хос хусусиятлари.
6. Минтақамиздаги илк фалсафий қарашлар.
7. Ўрта аср Марказий Осиё фалсафасининг ўзига хос хусусиятлари.
8. Жаҳон фанида Абу Райхон Бериунининг тутган ўрни.
9. Ал-Фаробий ва жаҳон фани.
10. Ал-Фаробий ва унинг жаҳон фалсафасидаги ўрни.

11. Мирзо Улугбекнинг илмий мероси.
12. Алишер Навоийнинг ижодий меросида гуманизм фалсафаси.
13. Бобурнинг ҳаёти ва фаолияти. «Бобурнома» ва унинг аҳамияти.
14. Ибн Синонинг фалсафий қарашлари.
15. Тасаввуф фалсафаси.
16. Европа Уйғониш даври фалсафаси.
17. Европа янги давр фалсафаси.
18. XVII аср француз маърифатчилиги фалсафаси.
19. Совет даври тоталитар режимидаги фалсафа.
20. Экзистенциализм фалсафаси, унинг вакиллари ва йўналишлари.
21. Ғарб ижтимоий фалсафаси ва социологияси (Сорокин, К. Поппер, Парсонс, О. Конт ва бошқалар).
22. Прагматизм фалсафаси. (Ч. Пирс, У. Жеймс, О. Конт, Ж. Миль, Г. Спенсер).
23. Неотомизм фалсафаси.
24. Неопозитивизм ва унинг йўналишлари.
25. «Борлик», «материя» категорияларининг фалсафий маъноси.
26. Ҳаракат ва унинг асосий шакллари.
27. Ҳазо ва вақт.
28. Ҳозирги замон фани материянинг тузилиши тўғрисида.
29. Онг, унинг мазмун – моҳияти.
30. Онгнинг генезис ва тузилиши
31. Онг ва мия. Онг ва тил.
32. Тил муомала воситаси сифатида.
33. Инсон фалсафий билиш объекти сифатида.
34. Инсоннинг биологик ва ижтимоий жиҳатлари.
35. Диалектиканинг тарихий шакллари.
36. Диалектика метод сифатида.
37. Детерминизм ва индетерминизм, герменевтика, синергетика.
38. Софистика, эклектика, метафизика, догматизм.
39. Диалектиканинг асосий тамойил (принцип)лари: тарихийлик, объективлик ва ўзаро алоқадорликсабабият ва бошқалар.
40. Диалектик зиддиятчилик қонуни.
41. Миқдор ва сифатнинг ўзаро ўтиш қонуни.
42. Инкорни инкор қонуни. Ривожланишда ворислик.
43. Фалсафа фани категориялари: айримлик, хусусийлик ва умумийлик; моҳият ва ҳодиса.
44. Мазмун ва шакл; бутун, қисм, система ва структура
45. Зарурият ва тасодифият; сабаб оқибат; имконият ва воқелик категориялари.
46. Билиш фалсафий таҳлил предмети сифатида.
47. Билиш ва амалиёт.
48. Билишнинг асосий босқичлари: хиссий ва ақлий (мантикий) билиш.
49. Ҳақиқат тўғрисида фалсафий таълимот.
50. Билим, унинг тузилиши ва динамикаси.
51. Илмий услуб (метод) тушунчаси.

52. Илмий услублар (методлар) классификацияси.
53. Илмий-тадқиқот услублари: таққослаш, анализ ва синтез.
54. Абстракция ва конкретлилик, идеаллаштириш, умумлаштириш услублари.
55. Аналогия. Моделлаштириш. Формаллаштириш.
56. Тарихийлик ва мантиқийлик. Индукция ва дедукция.
57. Маданият, унинг жамият ҳаётидаги ўрни. Маданият типлари.
58. Инсон маданият оламида.
59. Қадриятлар, уларнинг турлари.
60. Аксиология ва ҳозирги замон.
61. Инсон ва олам.
62. Жамият фалсафаси. Унга формацион ва цивилизацион ёндашишлар.
63. Табиат ва жамият.
64. Ижтимоий онг, унинг даражалари.
65. Ижтимоий онгнинг асосий шакллари.
66. Онг ва хотира. Онг ва маънавият. Ўзини-ўзи англаш.
67. Экологик онг.
68. Информацион-компьютер инқилоби ва информациялашган жамият шароитидаги глобаллашув муаммолари.
69. Немис классик фалсафаси.
70. Инсон фалсафий билиш объекти сифатида.
71. Илмий метод тушунчаси. Илмий методлар классификацияси.
72. Онг, ўзини-ўзи англаш; миллий онг, миллий ўзликни англаш.

II. Миллий ғоя фани бўйича

73. «Ғоя» ва «мафкура» тушунчаларининг моҳият-мазмун.
74. Мафкуранинг тарихий шакллари ва турлари.
75. Мафкуранинг фалсафий, дунёвий ва диний илдизлари.
76. Тарихий тараққиёт: мафкуравий жараёнлар.
77. Жамият тараққиётига бунёдкор ва вайронкор ғояларнинг таъсири.
78. Ҳозирги дунёнинг мафкуравий манзараси.
79. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: ижобий натижалар ва салбий оқибатлар.
80. Геосиёсат ва Марказий Осиёга ғоявий таъсирлар.
81. «Мафкуравий полигонлар» тушунчасининг мазмуни. «Мафкуравий полигон»ларнинг ядро полигонларига нисбатан хавфлироқ эканлиги.
82. Дунёни мафкуравий бўлиб олишга уринишлар.
83. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнларнинг ўзига хос хусусиятлари.
84. Мафкуравий таҳдидлар, ғоявий кураш. ғоявий профилактика, «ғоявий иммунитет». Ёшларда ғоявий иммунитетни шакллантириш зарурати.
85. Ўзбекистон: ижтимоий тараққиётининг ўзбек модели.
86. Дунё ҳамжамиятида Ўзбекистоннинг ўрни ва нуфузининг ортиб бориши.

87. Ўзбекистон Президенти И.А.Каримовнинг «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисидаги» Қарорининг аҳамияти.
88. Ўзбекистон ривожланишининг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳадаги вазифалари.
89. Мустақиллик ва мафкуравий муаммолар: «ғоявий бўшлиқ» ва зарарли ғояларнинг жамиятимизга таъсири.
90. Мустақилликни мустаҳкамлаш ва мафкуравий муаммолар. Ғоявий бўшлиқ ва уни тўлдириш зарурати.
91. Миллий ғоя, унинг моҳияти. И.А.Каримов асарларида миллий ғоя ва мафкурага муносабат.
92. Миллий ғоянинг тарихий ва фалсафий илдизлари.
93. Миллий ғоя ва мафкуранинг мақсади, вазифалари ва функциялари.
94. Миллий ғоянинг хусусиятлари.
95. Миллий мафкуранинг бош ғояси масаласи.
96. Ватан равнақи, тинчлик ва барқарорлик тушунчалари. Буларни ёшлар онгига сингдириш.
97. Ижтимоий ҳамкорлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенглик – давр талаби.
98. Халқ фаровонлиги ва комил инсон тушунчасининг мазмуни.
99. Ўзбекистон тараққиётининг устувор йўналишлари.
100. Миллий ғоя ва гуманизм идеаллари.
101. Ғоявий тарбия тушунчаси. Ғоявий тарбиянинг мақсад ва вазифалари. Ёшларни ғоявий тарбиялаш.
102. Диний бағрикенглик тамойили ва унинг ижтимоий моҳияти.
103. Жамиятни ғоявий ва маънавий соғломлаштиришда диний қадриятлардан фойдаланиш масалалари.
104. Миллий ғоя ва мафкуранинг умуминсоний моҳияти.
105. Миллий ғоя ва мафкуранинг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маънавий соҳадаги вазифалари.
106. Миллий мафкурани такомиллаштириш муаммолари.
107. Глобаллашув жараёнида тарафкашлик мафкурасининг ғайриинсоний моҳияти.
108. Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир кўрсатиш имкониятлари.
109. Аҳолига ғоявий таъсир ўтказиш воситалари, шакллари, услублари.
110. Халқаро майдонда ғоявий ва информацион курашнинг кучайиб бориши.
111. Ҳозирги мураккаб ва таҳликали замонда ижтимоий-гуманитар фанларга катта эътибор бериш зарурати.
112. Ёшларимизни турли ғоявий хуружлардан ҳимоя қилиш муаммоси.
113. Мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботини кучайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш борасида олиб борилаётган ишлар.
114. Жамият ҳаётида мафкурадан кўзланадиган асосий мақсадлар.
115. Миллий ғояни одамлар онгига сингдиришда таълим тизимининг ўрни.

116. Ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштиришнинг устивор вазифалари. (Президент И.Каримовнинг ЎзР Конституциясининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).
117. Миллий ғояда инсонпарварликнинг акс этиши ва уни жамиятни бирлаштирувчилик кучи.
118. Миллий ғоя миллат тафаккурининг махсули сифатида.
119. Оммавий ахборот воситаларининг миллий ғояни тарғиб қилишдаги ўрни.
120. Илмий, маданий-маърифий муассасаларнинг миллий ғояни тарғиб этишдаги ўрни.
121. Миллий ғоя ва мафкуранинг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маънавий соҳадаги вазифалари (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
122. Ўзбекистон тараққиётининг устивор йўналишлари (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
123. Миллий мафкура, унинг ўзига хос жиҳатлари.
124. Миллий мафкуранинг мақсади, вазифалари ва функциялари.
125. И.А.Каримов асарларида миллий ғоя ва мафкуранинг асосланиши.
126. Ўзбекистонда янги жамият қуришнинг асосий тамойиллари ва йўналишлари. (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
127. Мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилашни изчил давом эттириш-давр талаби (Президент И.А.Каримов маърузаси асосида).
128. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва ундан чиқиш йўллари. (Президент И.А.Каримов асари асосида).

III. ФАННИНГ ФАЛСАФИЙ МАСАЛАЛАРИ ВА ИЛМИЙ ИЖОД МЕТОДОЛОГИЯСИ БЎЙИЧА

129. Фан тушунчаси ва унинг хусусиятлари.
130. Фаннинг шаклланиш ва ривожланиш қонунлари.
131. Фан ижтимоий тараққиётнинг муҳим омили.
132. «Тафаккур услуги» тушунчаси, унинг хусусиятлари.
133. Софистик ва метафизик тафаккур, уларнинг хусусиятлари.
134. Эклектик тафаккур. Эклектиканинг гносеологик ва ижтимоий илдизлари.
135. Формал ва диалектик мантик, уларнинг ўртасидаги алоқадорлик.
136. Диалектик мантик илмий тадқиқотларнинг методологик асоси.
137. Марказий Осиё фанлари тарихида методологик масалалар.
138. Фан методологиясининг ҳозирги замон масалалари.
139. Фан тарихида билиш услублари масалалари.
140. Диалектиканинг ҳозирги замон илмий билишга таъсири.
141. Илмий билишнинг диалектика ривожига таъсири.
142. Диалектик тафаккур. Диалектик тафаккурни шакллантириш масалалари.
143. Синергетика ва унинг фан тараққиётидаги ўрни.
144. Физиканинг фалсафий масалалари.

145. Техника тушунчаси. Техника фалсафаси.
146. Техник билимларнинг хусусиятлари, уларнинг техника тараққиёти қонунлари билан белгиланганлиги.
147. Техниканинг ижтимоий ҳаётга таъсири.
148. Технократик концепциялар, уларнинг моҳияти.
149. Ҳозирги замон информациялашган жамияти ва фан.
150. Кадрлар тайёрлаш тизимида фаннинг роли.
151. Фан ва амалиёт.
152. Шахсни тарбиялашнинг фалсафий-методологик масалалари.
153. Олим шахсининг шаклланишида фалсафанинг роли ва ўрни.
154. Билиш назарияси ва ҳозирги замон физикаси.
155. Илмий билишнинг ўзига хос хусусиятлари.
156. Илмий-фалсафий тафаккур ва унинг хусусиятлари.
157. Билишнинг эмпирик даражаси ва унинг методлари.
158. Билишнинг назарий даражаси ва унинг методлари.
159. Ижтимоий билиш ва унинг даражалари.
160. Ҳозирги давр илмий-техникавий тараққиётининг хусусиятлари.
161. Илмий ижод – инсон билиш фаолиятининг олий шакли.
162. Хаёл, фантазия, илҳом -илмий ижод элементлари сифатида.
163. Интуиция, унинг илмий билишдаги роли.
164. Формал мантиқ, уни илмий билишдаги роли.
165. Мантиқ қонунлари, уларнинг илмий билишдаги роли.
166. Айният қонуни, унинг илмий билишдаги роли.
167. Зиддиятсизлик қонуни. Унинг илмий билишдаги роли.
168. Учинчиси истисно қонуни.
169. Етарли асос қонуни.
170. Илмий ғоялар – илмий билишнинг шакли эканлиги.
171. Илмий муаммо. Илмий гипотеза. Илмий назария.
172. Илмий далил ва уни илмий тадқиқотдаги ўрни.
173. Синергетика: чизикли ва чизиксиз жараёнлар, уларнинг хусусиятлари.
174. Синергетика: “система” тушунчаси очиқ ва ёпиқ системалар.
175. Олим шахсининг шаклланишида фалсафанинг роли ва ўрни.
176. Кадрлар тайёрлаш тизимида фаннинг роли.
177. Тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фалсафий масалалари.
178. Педагогиканинг фалсафий масалалари.
179. Психологиянинг фалсафий масалалари.
180. Тарихнинг фалсафий муаммолари.
181. Математиканинг фалсафий масалалари.
182. Кибернетиканинг фалсафий масалалари.
183. Ҳозирги замон биологиясининг ижтимоий-ахлоқий муаммолари.
184. Биологиянинг фалсафий масалалари.
185. Илмий билишда диалектик методнинг ўрни.
186. Диалектик мантиқ – илмий тадқиқотнинг методологик асоси.
187. Формал мантиқ ва диалектик тафаккур, уларнинг муносабати.
188. Фан тараққиётидаги интеграция ва дифференциация жараёнлари.

Адабиётлар рўйхати

1. Расмий манбаълар.

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси.- Тошкент.; Ўзбекистон,нашр; 2003й
2. Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни.нашр-Тошкент., «Баркамол авлод» нашр., 1997 й.
3. «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури». Тошкент.,-1997 й.
4. «Мактаб таълимини ривожлантириш умуммиллий дастури». Тошкент.,-2004 й.
5. И.А.Каримовнинг 2010-йил 20-сентябрда БМТ саммити минг йиллик ривожланиши мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқи.- “Халқ сўзи” газетаси 2010-йил 22-сентябрь.
6. И.А.Каримовнинг 2010-йил 12-ноябрдаги Олий мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисидаги “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фукаролик жамиятини ривожлантириши концепцияси” мавзусидаги маърузаси.- “Халқ сўзи” газетаси 2010-йил 12-ноябрь.
7. Доклад Президента И.Каримова на торжественной собрании, посвященном 18-лети Конституции Республики Узбекистан.- «Последовательное продолжение курса на модернизацию страны-решающий фактор нашего развития».
8. Президент Ислам Каримовнинг «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида» ги Қарори // «Халқ сўзи» газетаси 2006 йил 26 август сони.
9. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт – пираворд мақсадимиз. Тошкент., Ўзбекистон, 2000.
10. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фукаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик Палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси// “Ўзбекистон овози” газетаси, 2010-йил. 13-декабрь.
11. Ўзбекистон Конституцияси 18-йиллиги.
12. Каримов И.А. Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш.- Тошкент.: Ўзбекистон,нашр; 2009.
13. Каримов И.А. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар деб ҳисоблашар эди. Тошкент.: Ўзбекистон ПМТУ, 2005.
14. Ўзбекистон республикаси Конституцияси 18-йиллиги.
15. Каримов И.А. Бизнинг бош мақсадимиз – жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислох этишдир.- Тошкент.: Ўзбекистон, 20005.

- 16.Каримов И. Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1992.
- 17.Каримов И.А. Ўзбекистон келажаги буюк давлат.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1992.
- 18.Каримов И.А. Миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1996.
- 19.Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилоқда.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1999.
- 20.Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1997.
- 21.Каримов И.А. Жамиятимиз мафкураси халқни халқ, миллатни миллат қилишга хизмат этсин.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1998.
- 22.Каримов И.А. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1997.
- 23.Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. // «Мулоқот» журнали, 1998. 5-сон.
- 24.Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир – Тошкент.: Ўзбекистон, 2000 йил
- 25.Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч – Тошкент.: “Маънавият”нашр;2008.

II. Фалсафа фани классиклари.

- 26.Абу Наср Форобий. Фозил одамлар шахри. – Ўзбекистон,нашр; 1993.
- 27.Абу ибн Сино. Донишманд. – Сталинобод, 1957.Тошкент.
- 28.Абу Райҳон Беруний. Ўтмиш халқларидан қолган ёдгорликлар.-Т.: 1987.
- 29.Абу Райҳон Беруний. Ҳиндистон - Тошкент.: 1982.
- 30.Мўминов И.М. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли.-Тошкент.: “Фан” нашр., 1993.
- 31.Кант И. Критика чистого разума. Соч. в 6-х Томах, Москва, 1964., Т.3.
- 32.Лейбниц Г.В. Новые опыты о человеческом разуме. – Соч. Т-2 Москва., 1982 г.
- 33.Гегель Г.В. Философия права. Москва., «Мысль», 1997 г.

III. Монография, дарслик ва ўқув қўлланмалар.

- 34.Тойнби А. Постигение истории. Москва, «Науки», 1992 г.
- 35.Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. Москва., 1991 г.
- 36.Ясперс К. Смысли назначение истории Москва, 1991 г.
- 37.Фрейд З. Введение в психоанализ. Москва., 1991 г.
- 38.Тулмин С. Человеческие понимание. Москва, 1996 г.
- 39.Поппер К. Логика научного исследования. – Москва., 1996 г.
- 40.Кун Т. Структура научных революций. – Москва., 1995 г.
- 41.Локатос И. Фальсификация и методология научно - исследовательских программ. – Москва., 1996 г.
- 42.Туленов Ж. Ҳаёт фалсафаси.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1993.

43. Туленов Ж. Қадриятлар фалсафаси. Тошкент,: Ўзбекистон, 1997.
44. Туленов Ж. Диалектика назарияси. -Тошкент.: Ўзбекистон, 2001.
45. Туленов Ж. Философские проблемы науки. -Тошкент.: 2000.
46. Туленов Ж. Методология научного творчества.-Тошкент.: 2000.
47. Туленов Ж.Т. Фалсафий маданият ва маънавий камолот. – Тошкент.: 2000.
48. Фалсафа. Э.Юсупов тахрири остида. (лотин алифбосида). – Тошкент.: 2005.
49. Фалсафа асослари. Қ.Назаров тахрири остида. – Тошкент.: 2005.
50. Гуннар Скирбек, Нильс Гильс. Фалсафа тарихи.– Тошкент.: 2002.
51. Фалсафа қисқача изохли луғат. – Тошкент.: 2004.
52. Каримов Иброҳим. Маънавият, фалсафа ва ҳаёт. (иккинчи тўлдирилган нашр) -Тошкент.: «Фан» 2007.
53. Каримов Иброҳим. Ноосфера: геосиёсат ва мафкура.-Тошкент.: “Фан” нашр. 2007 й.
54. Комилова С.С. Научная проблема в структуре научного познания.- Тошкент.: 1994.
55. Иззетова Э.М. Научные знания в свете гуманистических идеалов.- Тошкент.: 2000.
56. Ж.Туленов, С.Валиева. Илмий ижод методологияси. – Тошкент.: 2008.
57. И.Каримов, М.Рустамова. Фалсафа фани тарихи ва назарияси. – Тошкент.: 2007.
58. Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан.-Тошкент.: Ўзбекистон, 1995.
59. Э.Юсупов ва бошқалар. «Фалсафа ўқув қўлланма». -Тошкент.: 1999.
60. Абдуллаева М.Н. Поначалов Г.А.Философские проблемы методологии науки.Ташкент,2006
61. Кохановский В.П,Золотухина Е.В.Философия для аспирантов. Р-на Дон,2003
62. Рузавин Г. Природа математического знания. Москва., 1996.
63. Классическая наука в Средней Азии и современная мировая цивилизация.-Тошкент.: «Фан» 2000.
64. Фейенберг Е.Л. Две культуры. Индукция и логика в искусстве науки Москва, 1992 год.
65. Философия природы. Козволюционная стратегия. Москва., 1995 г.
66. Пригожин И.Р. От существования к возникающему. – Москва., 1985 г.
67. Маматов Н., Носиров Ў., Абдуллаева Г. Фаннинг фалсафий масалалари.- Тошкент.: ТМИ. 2005.
68. Фаёзов М., Тўлаганов К., Каримов И. Фанинг методологик муаммолари. – Тошкент.: 1997.
69. Файзуллаев А. Фалсафа ва фанлар методологияси.-Тошкент.:2006.
70. Шермухаммедова Н. Фалсафа ва фанлар методологияси.-Тошкент.:2005
71. Шермухаммедова Н.Гносеология.Ташкент,2007
72. фанларнинг фалсафий масалалари. –Тошкент.: 2002

- 73.Рачков П.А Науковедение. Проблемы, структура , элементы. Изд. Московского Университета. 1974.
- 74.Холтон Дн. Тематический анализ науки. Москва, Изд. «Прогресс», 1981.
- 75.Саифназаров И., Никитченко П., Қосимов Б. Илмий ижод методологияси. – Тошкент.: «Янги аср авлоди». 2004й.
- 76.Назаров Қ. Билиш фалсафаси. – Тошкент.: “Университет” нашриёти, 2005 йил.
- 77.О.Г.Данильян, В.М.Тараненко. Философия. Учебник. – Москва, 2005.
- 78.Ғарб фалсафаси. – (Тузувчи ва масъул Қ.Назаров)-Тошкент.: “Шарқ”, 2005.
- 79.А.Чориев. Инсон фалсафаси. – Тошкент.: 2006.
- 80.И.Каримов, С.Валиева, К.Туленова “Ижтимоий фалсафа” – Тошкент.: 2008.
- 81.Falsafa. M.Ahmedova umumiy tahriri ostida – Тошкент.: 2006.
- 82.Алексеев П.В., Панин А.В. Философия. Учебник. Москва, изд. “Проспект”, 1999.
- 83.Бағрикенглик-барқарорлик ва тараққиёт омили.-Тошкент.: Тошкент Ислом Университети нашр., 2007.
- 84.БМТ нинг Инсон ҳуқуқлари декларацияси // Инсон ҳуқуқлари: ўқув қўлланма.-Тошкент.: “Адолат” нашр., 1998.
- 85.Жўраев С. Фуқаролик жамияти: назария ва амалиёт.-Тошкент.: “Ўзбекистон” нашр., 2003.
- 86.Левитин Л. Ўзбекистон тарихий бурилиш палласида. -Тошкент: “Ўзбекистон” нашр., 2001.
- 87.Миллий ғоя: назарий манбаълар. (Хрестоматия).-Тошкент.: “Академия” нашр., 2007.
- 88.Миллий ғоя: тарғибот технологиялари ва атамалар луғати.-Тошкент.: “Академия” нашр., 2007.
- 89.Миллий истиқлол ғояси. Дарслик.-Тошкент.: “Академия” нашр., 2005.
- 90.Отамуродов С. Миллий ривожланиш фалсафаси.-Тошкент., “Академия” нашр., 2005.
- 91.Саидов А.Х., Журжоний А. Шарқ цивилизацияси: инсон ва ҳуқуқ (ўтмиш ва ҳозирги замон).-Тошкент: “Адолат” нашр., 2005.
- 92.Фалсафа асослари. (Масъул Қ.Назаров).-Тошкент.: Ўзбекистон, 2005.
- 93.Фалсафа комусий луғати. (Масъул Қ.Назаров).-Тошкент.: Ўз ФМЖ ва Шарқ. 2004.
- 94.Фалсафа: қисқа изоҳли луғат. (А.Жалолов ва М.Абдуллаева таҳрири остида). -Тошкент.: «Шарқ» нашр., 2004.
- 95.Фалсафа: энциклопедик луғат Тошкент. 2010.
- 96.Философия и методология науки. (Под редакции В.И.Кунцова) Москва, “Аспект Пресс”, 1999.
- 97.Философский энциклопедический словарь. Москва, изд. “Наука”., 1999.
- 98.Ўзбекистон Миллий энциклопедияси.-Т.: “Ўзбекистон Миллий энциклопедияси” нашр., 1-10 томлар.

99. Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан. (акад. М.М.Хайруллаев таҳрири остида) -Тошкент.: “Ўзбекистон” нашр., 1995.
100. Ўзбекистон миллий давлатчилиқ назариясининг тарихий-фалсафий ва ҳуқуқий асослари.-Тошкент: “Фан” нашр., 2005.
101. Ўрта Осиё халқлари ҳурфикрлилиги тарихидан.- Тошкент.: “Фан” нашр., 1990.

IV. Тўпламлар.

102. Маҳмудхўжа Беҳбудий. Танланган асарлар.-Тошкент.: “Маънавият” нашр., 1999 й.
103. Амир Темур тузуклари.-Тошкент.: “Адабиёт ва санъат” нашр, 1996.
104. Амир Темур Курагон. Қиссаи Темур.-Тошкент., Тошкент Давлат юридик Институти нашр., 2000.
105. Алпомиш: Ўзбек халқ қаҳрамонлиқ достони.-Тошкент., “Шарқ” нашр. 1998.
106. Заҳириддин Муҳаммад Бобур. Бобурнома.-Тошкент.: 1987.
107. Алишер Навоий. Танланган асарлар.-Тошкент: 1987.
108. Маънавият юлдузлари.-Тошкент.: “Мерос” нашр., 1999.

IV. Диний адабиётлар

109. Қуръони Карим.-Тошкент., “Чўлпон” нашр., 1993.
110. Инжил. Библияни таржима қилиш институти. Стокгольм. 1992.
111. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад Ибн Имом ал-Бухорий. Ҳадис. Ал-Жомийъ ас-Саҳиҳ (Ишонарли тўплам). 1-IV том.-Тошкент.: “Қомуслар Бош таҳририяти” 1991-1992.
112. Абу Ҳамид ал-Ғаззолий. Мушофат ул қулуб. (Қалблар кашфиёти).-Тошкент.: “Янги аср авлоди” нашр, 2004.
113. Тимоти Ж. Унитар (Абдулҳаким Мурод). XXI асрда Ислоҳ. Посмодерн дунёда қиблани топиш.-Тошкент.: “Шарқ” нашр., 2005.
114. Имом Исмоил ал -Бухорий. Ал Адаб ал муфрид (Адаб дурдоналари).-Тошкент.: «Ўзбекистон», 1990.
115. Имом ат-Термизий. Шамоили Муҳаммадия.-Тошкент.: «Ўзбекистон» 1995.
116. Аҳмад Яссавий. Ҳикматлар-Тошкент.: «Ўзбекистон», 1991.
117. Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф. Иймон. Тошкент., «Шарқ» нашр., 2006 й.
118. Конфуций. Уроки мудрости. Москва., «Наука» 1998 й.
119. Каримов Иброҳим. Имон ва маслак тарихи.Тошкент, “Янги нашр” нашриёти, 2010 й

Мультимедия иловалари

1. Каримов И.А. 16 томлик асарлар тўплами мультимедияси. Тошкент, 2004 йил.

2.Национальная идеология и религия. http://www.siac.enro.ru/siac_rus/Bulleten/bulleten 7

3.Национальная идеология – основа будущего. (1999 г. 16 апреля в резиденции Оксарой состоялось собрание, посвященное вопросам формирования национальной идеологии). <http://www.press-service.uz/rus/rechi>

4.Идеология модернизации как национальная идеология. <http://niiss.ru/Publications/Russia/1997/6>

Интернет сайты.

1. www.tfi.uz
2. www.darvoza.uz
3. www.cer.uz
4. <http://tgsm.rudn.ru>
5. <http://www.philos.msu.ru>
6. <http://philosophy.ru>
7. www.itc.ru
8. www.mirkin.ru
9. <http://www.libertarium.ru>
10. <http://www.cepa.newschooledu/het>